

og atter, kunne faae en udstrakt Anvendelse. Det kan allerede være vanstelt nok, at Vidnerne skulle rejse til Rævningsretten og vente der, indtil de kunne komme i Forhør, thi de kunne jo komme til at vente flere Dage, naar der for en Rævningsdomstol skal foretages flere Sager. Det kan ikke altid forud beregnes, naar Proceduren er endt, og endnu mindre, naar Rævningsrettes og Retens Raadslagninger ville være forbi. Altsaa, den Regel, som er fastsat for Vidnernes Rejse, gaar ud paa, at de til Underretten skulle være pligtige at rejse 3 Mil ad sædvanlig Vei, eller 9 Mil ad Jernbane, og at de til de overordnede Retter, derunder Rævningsretterne, skulle være pligtige at rejse 6 Mil ad ordinær Vei og 18 Mil ad Jernbane. Vidnerne faae vel deres Rejseomkostninger godtgjorte, og disse maa vel, formoder jeg, være til noget mere end tredje Klasse paa Jernbanen; men jeg veed ikke, hvad Kommissionen har tænkt sig, om de ad de ordinære Veie skulde have Ret til at faae deres Rejseomkostninger erstattede efter Bognmandstaxt, saaledes som man jo betaler til Sættedommere, thi selv om disse rejse paa Jernbane, skulle de jo have Betaling efter Bognmandstaxt. Det veed jeg ikke, og det er ogsaa mindre vigtigt. Dernæst er der jo fastsat en vis Tærrøpge for Vidnerne, nemlig 2 Kr. om Dagen og 4 Kr., hvis de skulle overnatte. Alt dette betyder jo meget, hvis Vidnerne skulle gjøre hyppige Rejser; og der vil da falde store Udgifter paa det Offentlige. Jeg siger derfor, at den Bestemmelse, at Bevismaterien eller Bevisspørgsmaalet atter skal gjentages og afgjøres for Landsretterne, er baade besværlig og kostbar, og jeg tror, det bør ændres, saaledes at skriftlige Optegnelser fra Underretterne træde istedetfor ny Vidnesførsel ved Landsretterne. Der er et Punkt, hvorpaa jeg fremdeles vil henlede Opmærksomheden, dels til Berømmelse for Udskiftet og dels til videre Udvikling, det er nemlig den Sigtedes Forsvar. Hidtil har den Sigtede, Inkvisitionen, jo været berøvet ethvert Forsvarsmiddel. En Mand kastes her som Inkvisit i Fængsel, og han maa sidde der i kortere eller længere Tid. Han faar i Almindelighed ikke Lov til at modtage Besøg, end ei af sine Allernærmeste, og det ikke engang inden han bliver sat under Tiltale. Han faar i Almindelighed ikke Tiltale til at brevsæle med Omverdenen. Ensomhed er den Tortur, som Nutiden bruger for at bringe Tiltale frem. Det er den moderne Inkvisitionsmaade, og i Kraft deraf er det, at man afspærrer Inkvisitionen fra al Forbindelse med Omverdenen. Men han har heller ikke haft Ret til at faae et Forsvar, at faae en Sagsfører eller en af sine Slægtninge til at optræde som Forsvarer under Forundersøgelsen; men nu er det, at der her gives i Lovudkastet den Sigtede Adkomst til at bruge et

Forsvar, en Forsvarer under Forundersøgelsen, og det er i denne Henseende, at jeg anerkjender Humanitetens Fremskridt gennem Procesforlaget. Jeg vil ogsaa gaa ind paa, ialtfald foreløbig, at der ikke bestikkes en Tiltalt noget Forsvar under Forundersøgelsen, jeg vil lade det staa hen, at det bliver den Tiltaltes egen Sag at forklare sig et Forsvar under Forundersøgelsen; men hvad jeg holder fast paa, det er, at der, saasnart Anklagen er stet, skal bestikkes ham et Forsvar ligesom hidtil i kriminelle Sager. Jeg tror, at Staten stylder den Mand, som den vil tage Dom over, at han ikke bliver domfældt, uden at han har haft Adgang til at fremsføre det, som bør høres til hans Undskyldning eller, om man vil, til hans Frisindelse. Naar vi have en Straffelovgivning, hvor de fleste Straffe veyle fra Straffearbejde ned til Fængsel, ja, endogsaa til Bøder, saa maa dog vel Meningen være dermed, at der gives den Sigtede Adgang til at faae Bøgtfaalen rigtig stillet, om han skal op i den højere Straffegrad eller ned i en lavere. Det er et Spørgsmaal, som for den enkelte Person er af ubetalelig og uigjengjældelig Vigtighed. — Med Hensyn til Omkostningerne ved Sagerne, ville de jo som hidtil i Almindelighed falde paa det Offentlige. Her er nu ikke Plads eller ikke Tidspunktet til at tale om de Befølgninger, som den nye Rettsreform vil paaføre, og jeg skal derfor heller ikke komme ind paa denne Materie idag; men der er et andet Punkt, som jeg ikke kan forbigaa her, men som er aldeles forbigaet i Lovudkastet. Jeg har for mange Aar siden bragt det paa Bane her i Salen, naar vi have haft Lovforslag for om den kriminelle Rettspleie, det er Spørgsmaalet om Erstatning til de Personer, der holdes ulovlig arresterede. Naar en Mand nu efter det nye Strafferetslovudkast bliver sat i Fængsel og holdt der i lang Tid, og Rævningsretten til Gæmpel, eller, om man vil, Landsretten, frifinder ham, har da den Mand efter Humanitetens Grundsætninger ikke Adkomst paa at faae sin Tid betalt, paa at faae de Tab oprettede, som han bevislig har lidt her? Jeg vil ikke engang tale om Erstatning for Tort og Kreditspilde. Det er stet, at man har holdt Personer i Arrest i halve Aar, og naar de kom ud af Arresten, var deres Gærdom solgt, og de stode aldeles blottede, uden at have paadraget sig anden Straf end Band og Brød, og uden at de havde haft Lov til at deltage i Bestyrelsen af deres egne Affærer, thi vor Inkvisition har været saa stærk og saa myndig, at den har ikke villet tillade myndige Mænd, naar den har faaet dem under sin Haand i Fængsel, at styre deres egne Sager, men har bestikket dem midlertidige Bærger, uden at have kunnet gjøre dem umyndige. Det er en Bøgt, som er lagt i Dommernes Haand, der ikke bør